

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*

THE STUDY ON SCHOOL ADMINISTRATORS EMOTIONAL QUOTIENT
OF THE SCHOOLS UNDER KHON KAEN PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

อนิรุทธ์ เฉ็ดแก้ว¹, อาคม อึ้งพวง²
Anirut Cherdkaew¹, Arkom Eungpuang²
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^{1,2}
Northeastern University^{1,2}
Email : 21aom1991@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 และเพื่อเปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครู จำนวน 280 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 316 คน ได้มาโดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ความสามารถในการจูงใจตนเอง การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การตระหนักรู้ตนเอง และการมีทักษะทางสังคม 2) ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์และควรหาทางพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

ABSTRACT

This research aimed to study the emotional quotient level of the school administrators under Khon Kaen Primary Education Service Area Office 4, and compare the emotional quotient level of the school administrators under Khon Kaen Primary Education Service Area Office 4, divided by school-sizes and working experiences. The samples comprised of 36 school administrators and 280 teachers, totally 316 cases, derived from the stratified random sampling. The data collected was from the questionnaires, and the data analysis was calculated by using the t-test and One-Way Analysis of variance.

The research findings revealed that: 1) the emotional quotient level of the school administrators under Khon Kaen Primary Education Service Area Office 4, found in overall and each aspect in the high level. Ranking by the mean value, it showed ability to self-motivate, self-control, understanding others, self-awareness, and having social skills, 2) the comparative results of the emotional quotient of the school administrators, divided by the school-sizes and working experiences, implied the statistically significant difference at the .05 level. From the research of the administrators, there should have been the focus in the emotional quotient, and finding the self-development methods of the emotional quotient for the important instrument in the effective school management.

Keywords : Emotional quotient, School administrators, Khon Kaen Primary Education Service Area Office 4

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันจากการนำเสนอของสื่อแขนงต่างๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ พบว่ามีเหตุการณ์การใช้ความรุนแรง เหตุการณ์ทำร้ายกัน อันเกิดจากการควบคุมอารมณ์และสติของตนเองไม่ได้ ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และเกิดภาพลักษณ์ในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีที่มาจากไม่รู้จักริธีจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ทำให้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล และความถูกต้องเหมาะสม การที่ควบคุมหรือจัดการอารมณ์ของตนเองไม่ได้ยังส่งผลให้เกิดความเครียดวิตกกังวล เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตและเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชเพิ่มขึ้น และยังส่งผลให้เกิดสถานการณ์การทำร้ายตนเองและเกิดปัญหาการฆ่าตัวตายตามมา การแสดงออกทางอารมณ์ของมนุษย์สามารถทำได้หลายทาง เช่น สีหน้า แววตา น้ำเสียง ท่าทาง และอากัปกิริยา โดยอารมณ์ที่แสดงออกอาจจะเป็นความโกรธ ความเจ็บปวด ความพึงพอใจ ความร่าเริง ความผิดหวัง เป็นต้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและรู้จักสังเกตอารมณ์ของผู้อื่น เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ทำงานร่วมกันได้จนงานประสบผลสำเร็จองค์กรและประเทศชาติก็จะเกิดการพัฒนา (กรมสุขภาพจิต, 2564)

สังคมในปัจจุบันมักให้ความสำคัญกับการเป็นคนฉลาดทางเชาว์ปัญญาหรือสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) ที่เน้นการคิดการจำ การใช้ภาษา การใช้เหตุผล การเชื่อมโยงและการคิดคำนวณมากกว่าการใช้ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ที่เป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการควบคุมอารมณ์ตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ จนทำให้หลายคนเข้าใจผิดว่าถ้าตนจะประสบความสำเร็จในชีวิตจะต้องเป็นคนเก่ง ฉลาด มีสติปัญญาที่ดี ซึ่งในความเป็นจริงนั้นการที่เราจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือการทำงานให้บรรลุเป้าหมายจนสำเร็จลุล่วงจะอาศัยเพียงสติปัญญาเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ยังจะต้องอาศัยความฉลาดทางอารมณ์เข้ามาประกอบด้วย ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ แต่ความฉลาดทางเชาว์ปัญญาหรือสติปัญญามักจะมีติดตัวมาตั้งแต่เกิดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย เรามักจะพบคนที่เรียนไม่เก่ง ไม่ได้มีสติปัญญาที่ฉลาดหลักแหลมที่สุด แต่สามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ แสดงว่าบุคคลเหล่านั้นมีความฉลาดทางอารมณ์ รู้จักจัดการกับอารมณ์ตัวเองและอารมณ์ของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่นได้ดี ตรงกับความคิดของ Mayer and Salovey ที่พบว่าเชาว์ปัญญาสามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนและการทำงานได้เพียงร้อยละ 20 เท่านั้น แต่ความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถที่เกี่ยวข้องในชีวิตในสัดส่วนร้อยละ 80 ของส่วนที่เหลือ (Mayer and Salovey, 1997) ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะช่วยให้บริหารงานอย่างถูกต้องและเหมาะสม รู้จักใช้คนและ ครอบงำใจคน สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการได้ โดยที่งานนั้นเกิดจากความรัก ความสามัคคีของคนในองค์กร ทำให้ผลสำเร็จของงานเป็นที่น่าพึงพอใจ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์นอกจากจะช่วยพัฒนาตนเองแล้ว สามารถสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ความผิดพลาดในการบริหารงานมีน้อยหรือไม่มีเลย มีมนุษยสัมพันธ์ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ผู้บริหารจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และพัฒนาการบริหารงานของตนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน (นงคริักษ์ ทินเพื่อน, 2550)

การควบคุมอารมณ์ของตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องควบคุมไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ก้าวร้าวออกมาให้ผู้อื่นได้เห็น ไม่ว่าจะเป็นกับชุมชน นักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารนั้นต้องการความร่วมมือในการทำงานเพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ ถ้าหากผู้บริหารไม่สามารถควบคุมอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ จะส่งผลให้งานมีประสิทธิผลลดลง แต่หากผู้บริหารรู้จักควบคุมอารมณ์ บริหารจัดการ อารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม ประสิทธิภาพของงานก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ Gibbs ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีความสามารถตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและคนอื่น สร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง บริหารจัดการอารมณ์ได้รู้จักควบคุมอารมณ์ แสดงอารมณ์ได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข บุคคลนั้นเรียกว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับการที่มีสติปัญญาดีเสมอไป สติปัญญาอย่างเดียวไม่สามารถทำให้การเรียนหรือทำงานด้านต่างๆ บรรลุผลสำเร็จได้ การจะทำงานกับผู้อื่นให้ประสบผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนประกอบสำคัญร่วมด้วย (Gibbs, 1995) ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถ ในการ

ตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่นจนสามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตน เพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นอีกว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญมากกว่าเชาว์ปัญญา โดยกล่าวว่า เป็นระยะเวลายาวนานที่คนเราให้ความสำคัญกับสมอง โดยไม่ใส่ใจสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสำเร็จชีวิต คือ กลุ่มทักษะทางอารมณ์ที่สามารถสอนได้ ไม่เหมือนกับเชาว์ปัญญาที่ยากต่อการสอนและการพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ จึงสามารถอธิบายได้ว่าทำไมบุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญาสูงไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ในขณะที่บุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญาธรรมดากลับเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ (Goleman, 1995)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและผู้บริหารจะต้องทำงานกับครูและผู้บริหาร ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อนงานด้านต่างๆ ให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ ตามนโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ การมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ จำเป็นที่ต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถหรือคุณลักษณะเฉพาะหลายประการ ผู้บริหารมืออาชีพเป็นความหวังของการศึกษาไทยโดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ มีศาสตร์ มีทฤษฎี มีหลักการ มีการวิจัยค้นคว้าและมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สังคมไทยอยากเห็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีความรู้และประสบการณ์ เป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ มีความสามารถในการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความรู้ในการบริหารงานครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ ในการบริหารองค์การนั้นๆ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหาร ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาการศึกษาไทย ในยุคการปฏิรูปการศึกษาต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพที่มีความรู้และประสบการณ์สมกับที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ มีความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการระดมความสามารถและทรัพยากร เพื่อการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตลอดจนจัดให้มีกระบวนการประกันคุณภาพให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้เท่าทันอารมณ์ของผู้อื่น สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีความอดทนและเรียนรู้การให้อภัยในการอยู่ร่วมกันในสังคม สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเข้าใจในแต่ละสถานการณ์ มีความยืดหยุ่นสามารถแก้ปัญหาได้ และสามารถบริหารความขัดแย้งได้เป็นอย่างดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานับเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่ปฏิบัติงานทั้งในและนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครู ถือเป็นผู้มีส่วนอย่างสำคัญในการ

ขับเคลื่อนงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา หากบุคคลเหล่านี้มีความรู้และทักษะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคมอย่างเหมาะสม ตามระดับสมรรถนะที่กำหนด ก็จะส่งผลให้การส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีภารกิจหลากหลายในวิธีการปฏิบัติ การได้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์และ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การปฏิบัติงานนับเป็นโอกาสอันดีที่จะได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รูปแบบและวิธีการ ปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำไปพัฒนาการศึกษาและปรับใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของการปฏิบัติงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น ดังกล่าว เพื่อการสร้างทีมในองค์กรให้บุคลากรมีความรัก ความสามัคคีในองค์กร มีเป้าหมายร่วมกัน ลดปัญหาข้อขัดแย้ง คิดบวก รู้จักการทำงานเป็นทีม มีความเห็นอกเห็นใจ รู้จักพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ผู้ร่วมงานและงานที่ทำ ลดการเข้าออกของบุคลากรในองค์กรนั้น ๆ ทำให้ผลผลิตขององค์กรดีขึ้น สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงาน ทำงานอย่างมีความสุข สร้างทีมให้มีพลัง สร้างทีมให้ประสบความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, 2565)

การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ปีการศึกษา 2564 มีแนวโน้มผลการพัฒนาการศึกษาลดลง ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษามีปัญหาและอุปสรรค โรงเรียนในสังกัด มี 175 แห่ง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 121 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 69.14 ของ โรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนหลายประการ เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ ครูไม่ครบชั้น ครูยังขาดนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่บรรลุเป้าหมาย โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีจำนวน 45 แห่ง ขาดแคลนครูในวิชาเอก/สาขาที่จำเป็น โดยเฉพาะกลุ่มสาระหลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมยังไม่เป็น ที่น่าพอใจและยังไม่บรรลุเป้าหมาย โรงเรียนบางส่วนยังขาดแคลนอาคารเรียน อาคารประกอบการ เนื่องจากเก่าและชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างมานาน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ((สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, 2565)) ฉะนั้น การปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีบริบทและขนาดสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน มีปัญหาหลายด้านเช่นนี้ ต้องอาศัยขวัญและกำลังใจ ความคาดหวังและศรัทธาเป็นพื้นฐานสำคัญคุณลักษณะด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถบั่นทอนหรือเสริมสร้างกำลังใจ ให้บุคลากรเหล่านี้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากสภาพปัญหาของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่ประสบปัญหาในการจัดการศึกษาหลายๆ ด้าน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบระดับข้อมูลสารสนเทศความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

3.2 เป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปปรับปรุง แก้ไข พัฒนาตน เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,495 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครู จำนวน 280 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 316 คน จากโรงเรียน 53 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า 0.67 - 1.00 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณวุฒิเสนอแนะ เสนอประธาน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ

เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม โดยค่าอำนาจจำแนกควรมีค่า 0.2-1.0 ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มีอำนาจจำแนกใน แต่ละข้อคำถามตั้งแต่ 0.48-0.56 นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (C- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) โดยค่าความเชื่อมั่นควรมีค่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
- 2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม
- 3) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสามารถจุดใจตนเอง ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.21$) รองลงมา ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ตนเอง ($\bar{X} = 4.39, S.D. = 0.27$) การเข้าใจผู้อื่น ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.27$) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.32$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.34$) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยเรียงความสำคัญเป็นดังนี้ 1) ความสามารถจุดใจตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ตนเอง 3) การเข้าใจผู้อื่น 4) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง 5) การมีทักษะทางสังคม

5.2 ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 สรุปได้ดังนี้

5.2.1 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพราะบริบทสภาพแวดล้อม สถานที่ตั้งสถานศึกษา จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาใน

สถานศึกษา และจำนวนนักเรียน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบที่ส่งผลให้ความฉลาดทางอารมณ์มีความแตกต่างกันและมีหลักการบริหารจัดการที่ต่างกันด้วย

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีประสบการณ์การบริหารแตกต่างกัน ย่อมมีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน อาทิ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ด้านความสามารถจูงใจตัวเอง ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการมีทักษะทางสังคม เป็นต้น ความฉลาดทางอารมณ์จะส่งผลต่อตนเองและบุคคลอื่นรวมทั้งสังคมส่วนรวม การรู้จักจัดการกับอารมณ์ตนเอง แก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยสติ รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถสร้างประโยชน์ให้กับตนเอง และสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ ดังนั้นสิ่งเหล่านี้ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันได้

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสามารถจูงใจตัวเอง รองลงมา ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง และด้านการมีทักษะในสังคม ตามลำดับ แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะทางความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ผู้บริหารพึงมี ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการควบคุม จัดการกับอารมณ์ในลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้เหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างเต็มใจของผู้ใต้บังคับบัญชา และยังช่วยให้การติดต่อสื่อสาร การประสานงานและการสั่งการต่างๆ ประสบผลสำเร็จ ส่งเสริมให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำรงชีวิต สอดคล้องกับวิจัยของ กนกพร โพธิมณี (2562) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับพิมพ์ใจ วิเศษ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอำเภอบ้านนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับดิลลฤทธิ อภิวัฒน์สิงหะ (2550) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และยังพบอีกว่าผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์มากจะเป็นผู้ที่สามารถรับรู้ เข้าใจและจัดการกับ

ความรู้สึกของตนเองได้ดี มีการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น จะเป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

6.2 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหาร เมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดของสถานศึกษา พบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดนี้เพราะว่า บริบทสภาพแวดล้อม สถานที่ตั้งสถานศึกษา จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และจำนวนนักเรียน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบที่ส่งผลให้ความฉลาดทางอารมณ์มีความแตกต่างกันและมีหลักการบริหารจัดการที่ต่างกันด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา วรพุด (2555) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษา 3 ขนาด คือสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีการแบ่งกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก อยู่ด้วยกันและผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการเข้าร่วมประชุมเพื่อพัฒนางานการจัดการศึกษาเพื่อสนองนโยบายและร่วมกันวางแผนปฏิบัติงาน จึงมีการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ ผลการวิจัยของศศิธร ศิริพัฒน์โกศล (2553) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข โดยรวมอยู่ในระดับปกติ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมูทิตา อินกล้า (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับแนวคิด ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542) ที่ว่าคนเราจะทำอะไรต้องมีเป้าหมาย แต่การที่จะจัดการตนเองให้ได้ตามเป้าหมายนั้น จะต้องมีความกระตุนและแรงจูงใจ แรงกระตุ้นตนเอง จัดการกับอารมณ์ ได้แก่ ความมานะ ความขยันอดทน ความตั้งมั่น ความกระตือรือร้น ความพยายาม ความปลื้ม ปิติยินดี ความคิดทางบวก และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอิสริยาภรณ์ ชัยกุลหลาบ (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 เขต 2 และเขต 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 เขต 2 และเขต 3 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระหว่างระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารมีประสบการณ์การบริหารแตกต่างกัน ย่อมมีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน อาทิ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ด้านความสามารถใจตัวเอง ด้านการเข้าใจ

ผู้อื่น ด้านการมีทักษะทางสังคม เป็นต้น ความฉลาดทางอารมณ์จะส่งผลดีต่อตนเองและบุคคลอื่น รวมทั้งสังคมส่วนรวม การรู้จักจัดการกับอารมณ์ตนเอง แก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยสติ รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถสร้างประโยชน์ให้กับตนเอง และสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ ดังนั้นสิ่งเหล่านี้ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2551) กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีภาวะอารมณ์ พื้นฐานเหมือนกัน มีระดับที่แตกต่างกันความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคลในช่วงวัยที่แตกต่างกัน อาจมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้มาจากการฝึกอบรมด้วยอายุและประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาวะของบุคคล เช่น ความอดทน การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญารัตน์ ทับทิม (2557) ที่ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่าจำแนกตามประสบการณ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ต่ำกว่า 10 ปี กับประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ 20 ปี ขึ้นไป และประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ 10-20 ปี กับประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ 20 ปี ขึ้นไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่น้อยกว่ากับบุคคลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่มากกว่าหลายปี ย่อมเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์มากกว่าเพียงใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญารัตน์ ทับทิม (2557) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า จำแนกตามประสบการณ์มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์อธิป ใจปล้ำ (2544) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารงานแตกต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี พรหมทอง (2546) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษา พบว่า ผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และการฝึกอบรมในรอบ 5 ปี แตกต่างกันอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบไปด้วย 1) ความสามารถจูงใจตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ตนเอง 3) การเข้าใจผู้อื่น 4) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง 5) การมีทักษะทางสังคม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรเห็นประโยชน์และความสำคัญของการฝึกอบรมผู้บริหารโดยการสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในหัวข้อความฉลาดทางอารมณ์ด้านการมีทักษะทางสังคมของตนเองให้มากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรมีการกำหนดนโยบายและโครงการที่ประกอบด้วยความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 5 ด้านเป็นตัวชี้วัดการประเมินในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาความฉลาดทางด้านอารมณ์ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา

8.3.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ทฤษฎีและแนวคิดอื่นที่สอดคล้องเพิ่มเติม

8.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

9. บรรณานุกรม

- กนพร โพธิมณี. (2562). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์**. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).
- ชาปิยา สิมลา. (2563). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐพล วรรณศรี. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. 11(3). 78-91.
- ปกรณ์ รันตทรัพย์ศิริ. (2564). ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถในการฟื้นฝ่าอุปสรรคการเสริมสร้างพลังอำนาจและความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนสายสามัญในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. **วารสารสุทธิปริทัศน์**. 35(3). 155-173.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2562). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี**. 30(2). 186-201.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2551). **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 –2579**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุภาวดี วุฒิรัตน์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอไทรน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.